

Vi kommer att finnas kvar

María Laura Carpineta, Pagina 12, 100204

De kom 98 med orkanerna, som katastrofbistånd, och spred ut sig i 10 län. Efter jordbävning har de blivit ett föredöme för alla.

Över 34.500 patienter, 2.728 operationer varav 1.297 mycket komplicerade, 380 stora amputationer och 644 mindre. 744 läkare, sjuksköterskor och laboratorietekniker, 18 kirurglag, tre sjukhus i Port-au-prince, 5 fältsjukhus och vårdcentraler i alla 10 län. Så kan läget sammanfattas två veckor efter att kubanerna på kvällen efter jordbävningen slog upp ett tält mitt i huvudstaden.

De landade inte som krigshjältar med helikoptrar på det raserade presidentpalatsets gård. Nej. De kubanska läkarna kom för länge sedan och i tysthet. Och i tysthet var de också de första att ta hand om offren för jordbävningen, tillsammans med läkare från argentinska flygets sjukhus. Och i tysthet kommer de att vara kvar när den internationella uppmärksamheten upphört.

”Många har redan börjat lämna landet och hjälpen som

kommer in är inte lika stor som i början. Tyvärr blir det som vanligt, om några dagar dyker någon annan tragedi upp, i något annat land och Haiti glöms bort igen och lämnas åt sitt öde”, förutspådde chefen för det permanenta kubanska läkarbiståndet i detta förödda karibiska land, Carlos Alberto García Domínguez.

Havanna skickade sina första läkare till Haiti efter orkanen George som 1998 totalförstörde 80 procent av odlingarna i världsdelen fattigaste land och FN förutsåg en humanitär kris. Sedan dess har den ena efter andra orkanen dragit in och översvämmat landet och dödat tusentals personer. Efter varje naturkatastrof fick haitianerna se världens bistånd komma och gå. Den 12 januari, när marken började spricka upp var kubanerna de enda läkarna med material och utrustning för att kunna behandla skadade över hela Haiti.

”Vi satte omedelbart upp ett provisoriskt fältsjukhus vid vår förläggning, bakom presidentpalatset. Vi spände upp några tält, ett för operationer, och började operera,” berättade doktor García per telefon. Och de behövde inte leta efter patienter, redan ett par timmar efter skalvet var köerna långa på torget intill. ”Vi har ju arbetat här länge och folk vet var vi bor”, förklarade han. I detta provisoriska tältsjukhus gjordes de första amputationerna. ”Vi hade bedövningsmedel, men bara för lokalbedövning. Det är fruktansvärt att behöva amputera med lokalbedövning.” Han har arbetat i ett och ett halvt år som ledare för kubanska läkarbiståndet. Men när jordbävningen skakade Haiti var han på semester i Havanna, berättade han med en blandning av skam och ironi. Samma dag reste han tillbaka med ett läkarlag, många liter plasma och blod och allt det nödvändigaste som rymdes i det chartrade planet.

När han kom fram hade kollegorna i Port-au-Prince opererat i 24 timmar utan avbrott. ”Det första jag gjorde var att övertyga säkerhetsvakterna vid de offentliga sjukhus som klarat sig att släppa in oss”, påminner han sig. Och andra natten efter jordbävningen opererade kubanerna i huvudstadens tre sjukhus.

”Det svåraste var att försöka förmå de opererade patienterna att stanna på sjukhusen. De var skräckslagna och ville inte stanna inomhus. Vi var tvungna att sätta upp tält utanför, på gator och i parker, vilket ju inte var det bästa ur hygienisk synpunkt.”

När det kom fler läkarlag och det internationella biståndet kom igång blev det lite bättre. Under de senaste två veckorna har läkare från Spanien, Chile, Venezuela,
Forts nästa sida

Colombia och Tyskland anslutit sig till arbetet på de sjukhus kubanerna tagit hand om. Detsamma gjorde omkring 400 haitianer som nyligen tagit läkarexamen eller går på 5e året, på Latinamerikanska Läkarhögskolan, ELAM, i Havanna.

Det argentinska läkarlag som återvände hem förra veckan arbetade också tillsammans med kubanerna, dit de remitterade de som behövde opereras i Port-au-Prince och andra städer, som Leogane. ”De stod helt och hållet till vårt förfogande” kommer Selva Font tacksamt ihåg, som frivillig i Vitahjälmlaget.

Men USA vägrar att komma nära kubanerna. Vid sidan av FNs fredsstyrkor har Washington och Havanna de största grupperna i det förödda landet. Kubanska regeringen föreslog att de skulle samarbeta. Vita huset valde tystnad, till och med efter att Kuba öppnat sitt luftrum för att minska flygtiden för USA-planen med flera timmar.

Enligt doktor García försöker Haitis huvudstad resa sig. Några börjar sälja vatten och bensin, och handeln kommer igång lite i taget. Elförsörjningen däremot är ett minne blott. ”I vilket annat land som helst skulle det medföra kaos, men här är vi vana. Elförsörjningen har aldrig varit pålitlig i Haiti.”

Under dagtid verkar staden återta något av sin rytm. Men på natten ser man omfattningen av den förödelse jordbävningen åstadkommit. ”De breda avenyerna fylls av folk. Det är förfärligt, mängder av folk som sover sida vid sida. Inte några, utan nästan hela befolkningen,” förklarar doktor García.

Tre veckor efter jordbävningen och utan märkbara tecken på återhämtning börjar de utländska hjälparbetarna dra iväg. ”Det är verkligen synd, för haitiska folket behöver ännu hjälp,” kommenterar doktor García. Hans läkarlag med nästan 800 läkare och sköterskor ägnar sig däremot åt att planera fortsatt arbete: vaccinationskampanjer mot stelkramp, hygienbrigader över hela landet, epidemiologer, besprutning och ankomsten av en grupp inriktad på mental hälsa för att bistå de som förlorat allt.

”Sanningen är att det är skakande att se hur haitierna knappt tagit sig ur en katastrof innan nästa kommer. Vi tappar nästan fattningen” säger han och sväljer sorgen som tränger fram mellan orden. ”Men vi tappar inte viljan att bistå. Vi förlorar aldrig hoppet att detta folk ska få en bättre framtid, för det förtjänar de verkligen.” Så doktor García och hans kamrater stannar i Haiti, för dem räcker det inte med fromma önskningar och tomma ord .

översättning Eva Björklund